

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — 18 kor.
 Negyedévre — 4 „
 Helyben házaik kerébe:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 hónap utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.
 A szerkesztőség kéziratok visszaküldésénél
 vagy megvárásiára nem vállal felelősséget.
 Hirdetések és hirdetések a
 kiadóhivatalban intézendők.
 Egyes szám ára 5 fillér.

NAGYVÁRAD, nov. 20.

Sasok.

Olyan magasan lebegnek a sasok, hogy azt hisszük, nem is törődnek földi dolgokkal. Mi röghöz tapadt emberek megtettük őket a madarak királyainak s azt meséljük róluk, hogy fiaikat mikor repülni tanítják, felviszik a kék ég magasába, szemüket ráfordítják a napra, hogy meghódolva annak fényétől, csak felé törjenek.

Ezt hisszük mi, a kik csak oda fent látjuk a sasokat.

Pedig a sas nem azért repül magasra, hogy a naphoz közelebb legyen, hanem hogy nagyobb teret lásson a földből, melyen vizsgálószemmel keresi a — dögöt.

Ha aztán észrevett egyet, összekapja szárnyát, mint kő zuhan le a magasból a dögre, és nem sajnálja sem a napot, sem a kék eget, hisz megtalálta a mit keresett.

Sas voltál te magyar irodalom, mely szálltál fel a nap felé, úgy hogy az egész világ észrevett s most, hogy helyed a hirlapirodalom foglalta el, keselyűvé letél, mely prédára les a magasból.

Fényes László székesfehérvári hirlapíró a Tisza-bank bukása idején kemény dolgokat írt a mai sajtó üzeméről, mely cikket Vészi ur lapja is sértésnek vett.

Most folyik ez ügyben a sajtótárgyalás.

Wolf Hugó bankbizományos érdekes leleplezéseket adott a hirlapok és bankok viszonyáról.

Háromféle sajtókoldust ismer. Az arisztokrata sajtókoldusokat, kikkel a bankigazgató négy szemközti tárgyal, a riportereket, kiknek a bank megbizottja szokott pár tizest adni s a közgyűlési hiénákat, kik pár koronáért dicsérnek, vagy hallgatnak. Tanuvallomása szerint a lapok mind kaptak évi pausálét, p. o. a Vészi ur lapja is 1200 koronát stb.

Hát biz ez utálatos dolog, mint mikor sasokat látunk lakmározni a dögteleken. A bankok ügye ugyancsak közérdekbe vág s ha a pénzügyesektől pénzért irnak, annak a közönség issza meg a levét. Ez magyarázza meg azt, hogy minden bank bukása meglepetés. A nagy részvényesek megmenekülnek ilyenkor, mert tudják a bajt hirlap nélkül is; a kis emberek elbuknak, mert másképp tudták a bank ügyeit a hirlapok miatt.

Mindazonáltal még ez a legtisztességesebb pénzforgása egy lapnak, ha pénzszerzéssel foglalkozik a lap.

A revolverezés undokságait kevés ember nem ismeri, de úgy van vele, mint az uzsorások kezébe került ember, hallgat a bajáról a botrány kerülése végett.

Szabad sajtó! messze esett ideál! Mi maradt belőled?

Szabad közkereseti társasággá alakult lassankint s ma a közvélemény kevésbé lát tisztán az önérdéket üző »szabad« sajtó miatt, mint régen, mikor nem is volt sajtó.

Szomorú dolog, hogy a székesfehérvári törvényszéknek felmentő ítéletet kellett hoznia. Ez az ítélet megvigasztalja ugyan egy kicsit Vészit, de nagyot üt a sajtón.

»A székesfehérvári törvényszék —

mint a M. T. I. írja — ma délelőtt hirdette ki az ítéletet a Vészi—Fényes ügyben. Ez ítélet felmenti a vádlottat, mert az inkriminált cikkek nem Vészi József ellen, hanem az összsajtó ellen fordulnak, ettől pedig a főmagánvádló a vád emelésére felhatalmazást fel nem mutatott. Az indokolás kiemeli, hogy Vészi nem hallgatta el az ipar és kereskedelmi bank dolgait, sőt ismételt komoly bírálatot gyakorolt rajtuk, de a vádlott elítélésétől el kellett tekinteni, mert ő maga is többször kijelentette, hogy ő nem Vészit támadta és cikkei valóban nem Vészit sértik, hanem az összsajtó magatartásával foglalkoznak.«

Ime a sasok lakmározás közben. Leszállva az ég magas kékségéből, pausálék, huszforintok és ötforintok után vadásznak.

Nem szabadsajtó ez, hanem szabad sajtólas. P—y.

Tisza István üdvözlése.

Nagyvárad város törvényhatóságának legutóbbi közgyűlésén hevesen megtámadták a városi tanács azon javaslatát, hogy miniszterelnökké történt kinevezetése alkalmából örömmel üdvözlje a város gróf Tisza Istvánt. Az ellenzés dacára azonban a többség elfogadta a tanács javaslatát. Az üdvözlő feliratot dr. Istvánffy István készítette el s a polgármester tegnap küldötte fel Tiszának. Az üdvözlő felirat reményét fejezi, hogy Tisza kivezeti az országot az ex-lexből.

A felirat vége a következő:

»Ösmerjük Nagyméltóságodnak és a magyar királyi kormány politikai irányát és

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A tett embere.

Irta: J. de Meester.

Mikor még kis gyermek volt, az atyja megengedte neki, hogy ott játszassék a gyógyszerész laboratóriumában mögött. Itt szokott eljátszozni a kis macskával, amelyik pajkosan szökdecselt ide-oda. André nagyon kedvelte a kis állatot és nagy szeretetből alaposan meg szokta kinezni. Ejj-l, mikor nyárvogás hallatszott kint az udvaron, ijedten ébredt föl álmából és sirni kezdett, mert attól félt, hogy szeretett kis macskájának valami baja történt. Reggelre aztán tejbe mártott zsemlyével edesgette magához és addig simogatta, míg a macska nyárvogni kezdett és úgy össze-vissza karmolta éles körmeivel, hogy André majdhogy sirva nem fakadt.

Haragosan ugrott fel a helyéről és utána iramodott a hűtlen kis gonosz macskának. Mé: botot, követ is dobott utána, de az anyja s a cselédek hamar ártalmatlanná tették ám. Bosszuállása azonban nem lohadt és délber, amikor a macska megint odamerészkedett hozzá, egy bögre forró vizet zudított rá. A macska azonban ügyes ugrással megmenekült a forró fogadtatás elől, míg André leforrázta a ballábát.

De csakhamar vége volt a szünidőnek, vége lett a macska-idylleknek és Andrének újból az iskola felé kellett néznie. Nem szívesen járta az iskola utját és bizonyítványában csakugy hemzsegett a sok: elégtelen. Majd mindennap ott fogták az iskolába tintaleveses és papírgombóczos ebédre. Az év végével megint csak megbukott és így az atyja jobbnak látta, ha a fiut nem kényszeríti rá a hadi tudományokra, — André ugyanis a katonai iskolába járt.

Hiábavaló volt minden kérés, minden rábeszélés, André nem akarta többé viszontlátni az iskola négy falát. Otthon maradt az atyja házában és tovább kinezta a macskát. Sokat olvasgatott és közben az az elhatározás érelődött meg benne, hogy elhagyja a szülői házat és elmegy a messze idegenbe. Csakhamar be is teljesedett a vágya és eljutott Tongkingba, ahol épp akkor nagyon zavaros idők jártak. Mint káplár az idegen légióba állott és bátorságával, vakmerőségével nem egyszer tüntette ki magát.

»Mindent megteszek, csak egy helyen ne kellessen sokáig töltnöm és a feladattal bajlódnom, — írta egy ízben egyik volt iskolatársának. — Tenni, cselekedni akarok, mert érzem, hogy a tett embere vagyok.«

Tongkingi hősiessége alatt súlyos sebet kapott az egyik lábán és bekerült a kórházba. Sokáig ápolgatták, orvosolták, de a sebe még

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer: **tüdőbetegségeknél, lélegzőszervek hurutos bajainál** ugymint **idült bronchitis, számarhurut** és különösen **lábbadozóknál influenza után** ajánlatik. Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4.— kor.-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg az alantli czéggel legyen ellátva:
F. Hoffmann-La Roche & Co vegyészeti gyár **Basel** (Svájc) 480.

ebből látjuk, hogy ezen irány az általunk is hűn óhajtott és fenebb vázolt cél felé törekszik. Ennélfogva a kormányt s ennek törekvéseit ezen nehéz időben kétszeres örömmel üdvözöljük.

Örömlenket fokozza azon körülmény, hogy Nagyméltóságod felismerte a városoknak fontos nemzeti hivatását s azt, hogy a nemzeti állam fejlődése s jövője a városokon nyugszik. Felismerte, hogy a városoknak mellőzése egyenesen a nemzeti ügy mellőzését jelenti, másrészt belátta azt, miszerint a városok állami teendőikkel annyira túl vannak terhelve, hogy feladataikat alig képesek megvalósítani és hogy miudezek következtében szükséges a városokat fejleszteni, azokat segíteni, anyagi helyzetükön javítani.

Ilyen körülmények mellett, csak szívünk hazafias érzéseinek adunk kifejezést akkor, amidőn Nagyméltóságodat és a vezetés alatt álló kormányt lelkünk egész melegevel üdvözöljük, kijelentvén egyszersmint azt, hogy hazánk, nemzetünk javára irányuló működésében illetve működésükben, hazafias buzgalommal s egész odaadással támogatni fogjuk.

Debreczen tanácsa megadta magát.

Tudvalevőleg Debreczen városa elhatározta, hogy az ex-lex alatt nem fogadja el az önként befizetni szándékolt állami adókat. Ezen határozatot gr. Khuen-Héderváry belügyminiszter megsemmisítette. A város újból kimondotta ezen előbbi határozatát.

Most azonban fordulat állott be a dologban, a mennyiben Debreczen város tanácsa meghajlik Tisza belügyminiszter előtt. Tisza István gróf ugyanis Debreczennek az adómegtagadásra vonatkozó határozatát megsemmisítette és utasította, hogy a törvényes következmények terhe alatt hajtsa végre rendelkezését. A városi tanács elhatározta, hogy *további ellenállást nem fejt ki, hanem Tisza rendeletének eleget tesz.*

Marjay Péter képviselő választói között.

Marjay Péter, a hosszú-pályi-i választókerület országgyűlési képviselője most tartja körutját választói között. Henczidán, Gáborjában és Konyáron lelkesedéssel fogadták. Körútján Papp Elek képviselő kíséri. Marjay hoinap, vasárnap Sáránd, Hosszupályi és Mo-

sem gyógyult meg egészen és nyomorékon került haza Párisba.

Ott élt az atyja házában tétlenül, lopva a napot. A hadügyi irodától rendszeren megkapta a zsoldját. Kevés pénzéből elég nagyurisan éldegélt és az átelleni kávéházba is eljárógatott, ahol egy nyugalmazott ezredessel ismerkedett meg, a kivel aztán késő estig elkártyáztatott. Később egy szöghaju fiatal leánnyal is ismeretséget kötött és azóta nem járt többé olyan gyakran a kávéházba, mert minden pénzét a barátnéja számára gyűjtötte. Az ezredes meg is haragudott reá, hogy abbahagyta vele a mulatságot tricracot. Atyjának pedig azt hazudta André, hogy azért nincsen pénze, mert még mindig késik zsoldjának a kifizetése.

Titokban résztvett a löversenyeken és egyéb szerezsejétekben is, de egyre vesztett. Kölcsönkért mindenkitől a kit csak ismert, de erszénye mégis mindig üres volt. Jóakarói végre meggyőzték, hogy fogjon valamilyen munkához és ne éljen tétlenül. S André a jó tanácsokat úgy fogta fel, hogy ismét elkéne mennie messzire, tengerentúlra. Ezuttal azonban Dél-Amerikába akart eljutni és már készülődött is az utra. Sokat olvasott Argentináról, amely képzeletében a kalandok hazája volt. Véres rémmesék, rablókalaudok, gyilkosságok olvasásában telt a legnagyobb öröme és elhatározta, hogy ő is a ponyvairodalom hőségé avatja fel magát.

nostor-Pályiban folytatja beszámolóját s november 29 én Pocsaj és Esztár községekben fejezi be.

Az ugrai választás előtt.

Az ugrai választás erősen mutatja, hogy mennyire megváltozott a helyzet Széll Kálmán lemondása és Tisza István kormányra lépése által. Széll idejében, az általános választásoknál a közigazgatási tisztviselők nagyon tartózkodólag viselkedtek a választási mozgalmak és a választások alatt. Jól tudták, hogy Széll Kálmán nem méltányolja, hanem nagyon könnyen megtorolja a kortesszolgálatokat. Azóta azonban más szél fúj. Elérkezett ismét a régi szisztéma. Az ugrai kerületben — tudósítónk jelentése szerint — a közigazgatási tisztviselők korteskednek. A rend és biztonság fentartásáról pedig olyan bőkezűen gondoskodnak, hogy nemcsak a katonaságot helyezték el az egyes községekben, hanem egy csapat csendőrt is küldtek már ki, akiket az ország távolabb vidékéről hoztak ide. Mi lesz a választáskor, ha már az előkészületek ilyenek.

Az orosz forradalmi mozgalom.

A Kölnische Zeitungnak jelentik Szentpétervárról: A szocialista forradalom előkészítésének vezetői a legutóbbi hetekben lázas munkálkodást fejtettek ki, különösen a proklamációkat terjesztik readkivül nagy számban.

A rendőrség kinyomozta, hogy a legutóbbi időben több, mint ötven külföldi agitátor jött Oroszországba s a rendőrség valósággal elárassza a pályaudvarokat, hogy kézrekerítse az idegeneket. A rendőrség éjszakánként számtalan magánlakásba hatol, hogy ott keresse a külföldi szocialistákat. Eddig már számos külföldit tartóztattak le.

A magyar honos tisztek hazahelyezése.

A hadügyminiszter utasította a hadtestparancsnokságokat, hogy f. évi december 10-ig terjesszék eléje az alájuk rendelt törzs- és főtisztek és hadapródok névjegyzékét akként, hogy e kimutatásokban honi illetőségük is iktatva legyen.

Képviselőválasztás a József-városban.

Kortes zaj veri fel ma a József-város csendjét. Ma van a képviselőválasztás.

A Rökk Szilárd-utcában a kora reggeli órák óta hemzseg a nép, daczára a szitáló esőnek. — A választás színhelye a Rökk Szilárd-utcai elemi iskola. A Lakatos-pártiak tábora a Sándor-téren van, innen vonulnak fel a voksolásra, míg a Berzeviczy Albert miniszter pártjának a Népszínház-utcában van a hadiszállása. Mindkét párt hosszas csoportokban vonul fel a szavazatszedő bizottságok elé.

A választás elnöke Verédy Károly.

Berzeviczy választói reggel 7 órakor a Baross-kávéházban gyülekeztek, innen vonultak zeneszóval a választói helyiség elé. A Lakatos-pártiak a Commerce-kávéházban gyülekeztek.

Két szavazatszedő bizottság van. Az A bizottság elnöke Ehner János. Itt szavaznak A-tól K-ig a választók. A másik bizottság elnöke Novák János, itt szavaznak a K betűtől végig.

9 órakor nyitotta meg a választási aktust az elnök. A sorshuzás úgy döntött, hogy először a Lakatos-párti választók járultak az ur. a elé.

Fél tíz órakor leszavaztak:

Berzeviczyre az A bizottságnál	31-en.
a B	86-an.
Lakatosra az A	28-an.
a B	24-en.

Lassan szedelőzködnek a Lakatos-pártiak, aminek az az oka, hogy kevés a kocsijuk, melyekkel a hivatást behozhatnák. Annál több kocsi áll a Berzeviczy-párt rendelkezésére.

10 óra 15 perczkor leszavaztak:

Berzeviczyre az A bizottságnál	163-an.
Lakatosra	26-an.
Berzeviczyre a B bizottságnál	153-an.
Lakatosra	30-an.

TAJÉKOZTATO.

November 25. Képviselőválasztás Ugrán.
November 28. Jogásztanácselő a Zöldfában.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauchpark) nyitva minden vasárnap és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-6 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

De hogyan, mi módon? E felett gondolkodott otthon, a hadügyi irodában, miközben a zsoldja kifizetését várta, a kávéházban, mikor absintjét szűrölte és este, a mikor szöghaju barátjával szórakozott.

Vége is elhatározta, hogy elhagyja Páris és elmegy Amerikába. De barátnője mit sem akart hallani a dologról és pajkos kacaj közben, édes szóval lebeszélte tervéről. S André nem hagyta el Páris, nem ment el Amerikába. Otthon maradt és még több adósságot csinált. Tovább tengette életét, küzködött, kinlódott, szenvedett és nem talált megnyugvást, nem talált vigasztalást. Erezte, hogy tennie kell valamit, ha rosszat is.

Megöleje tán sógorának a nagynénjét? ... Igen, igen ezt fogja megcselekedni, még pedig korareggel, amikor a cseléd a piacon van. Es reggelre elvitte magával barátnője nagy kenyérvágó kését és végrehajtotta véres tettét.

Háromszáz frankot szerzett magának és elment barátnőjéhez, hogy mulatni, szórakozni vigye. De a leány félve, rosszat sejtve nézett reá. Mikor kiérték a Bois de Boulogneba, a leány ott akarta hagyni és egyedül akart hazamenni. De André nem engedte, vele ment. Otthon a leány kávét készített és tejes kenyeret akart szelni, de sehol sem találta a kést. André ekkor ráírvált:

— Ugyan ne futkározz már annyit ide-oda. Menj el Greuzenéhez és ha a rendőrség

még nem volt ott, rántsd te ki a torkából a beléje szurt kést!

A leány megdöbben e szavak hallatára. Ijedtében görcsösen kapaszkodott a szék támlájához.

— Menj, lódulj ki innét, — szólt Andréhez, — mert külföldben rendőrt hívatok!

S André elment. Jól tudta, hogy a leány fel fogja jelenteni a rendőrségnek, de nem igen törődött vele.

A kávéházba ment, ahol az ezredeshez lépve, így szólította meg:

— Ezredes ur, bocsássa meg, hogy ön elé merészkedtem, de ezt ezuttal utoljára teszem. Azért jöttem most önhöz, hogy búcsút vegyek és megkérjem, higgye el, hogy nem tiszteletlenségből kerültem eddig a társaságát.

Aztán hazament.

Egy fél óra múlva érte jötték.

— Gyáva, gyáva! — mondta mindenki, aki meghallotta, hogy katonasember létére egy védtelen öreg nőt meggyilkolt.

— Gyáva! — mondták a birák is, mikor a tárgyaláskor bevallotta a bűnét.

— Gyáva! — mondták a tanúk, akik mind ellene vallottak.

S André valahányszor ezt a lealázó, megbélyegző szót hallotta, úgy érezte, mintha összeszorult volna a szíve, mintha forró könnyek égetnék a szemét és valami láthatlan kéz szoritáná, fojtogatná a torkát.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 20.

Az obstrukció vigan folyik tovább, de a várakozást ezuttal egészen Bécs foglalja le. Mit fog felelni Körber? Kit ejt el az uralkodó. A magyar parlamentben bizonyosra veszik, hogy csak Körber lehetne az áldozat, mert Tisza István, Ugron Gábor felszólalására ma kijelentette, hogy nyilatkozatát módosítani vagy visszaviszteni nem fogja s így Tisza ebben a kérdésben nem bukhatik.

A folyosón a hangulat újabb békereményésekben nyilatkozik meg, hacsak a mai obstrukciós vacsora tönkre nem teszi e reménységet.

Erdekes hír szállong a folyosón.

Azt mordják, hogy a jövő hónap elején *Khuen* társaságában elmegy *Tisza* István is *Temesvárra* és a szabadelvű pártnak ötven tagja fogja a volt miniszterektől ez utjában lekisérni.

A mai ülésen *Gabányi* négy óra hosszat beszélt. A harci párt azt mondja, *Gabányi* ugyan csak jó szolgálatot tett nekik, ellenben a békepárt *Gabányi* mai felszólalását az obstrukció teljes kudarcának vallja.

*

Elnök: *Perczel* Dezső.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után az irományok között elnök előterjeszti az átiratokat, melyek a régi államtitkárok felmentésére és az új államtitkárok kinevezésére vonatkoznak.

Bernáth Béla 3 kérvényt mutat be, melyben a boritaladó leszállítását kéri.

A boritaladó.

Ugron Gábor: E kérvények felette fontosak, mert az állami adórendszer reformját is sürgetik. Kéri, hogy ezek a kérvények a kérvényi bizottságon kívül a pénzügyi bizottsághoz is utasítsanak. Kifogásolja, hogy az államtitkárok kinevezése a Háznak bejelentessék, mert ennek semmi közjogi konzekvenciája nincs. (Helyeslés).

Szederkényi Nándor: A *Bernáth* által beadott kérvényt előbb a közgazdasági, azután a pénzügyi bizottsághoz kéri utasítani és azokat

Csak akkor villant föl a szeme, csak akkor düledt ki a melle, mikor a törvényszék elnöke a bírák lelkiismerete nevében kihirdette a halálos ítéletet. Mikor megkérdezték, hogy mi az utolsó kívánsága, tiszta, csengő hangon mondotta:

— Köszönöm, elnök ur, nincsen semmi kívánságom.

Czellájában nagyon rosszul érezte magát és esténként, mikor az esti árnyak belopóztak a vasrácsos kis ablakon, lehanyatlott fekhelyére és bus, szomorú hangon mondta:

— Vajjon virrad-e még a számomra?

Egész nap buslakodott, szomorkodott s amikor a fogházör belépett a czellájába, panaszosan mondogatta:

— Nem bírom elviselni ezt a magányt, nem tudok nyugton maradni, hisz én a tett embere vagyok.

Végre elérkezett az utolsó reggel, amikor szuronyos fogházörök kíséretében barátságosan, ködös időben utolsó útjára kísérték . . .

Lehajtott fővel, lassan lépdelt a vasúthely felé. Lábán, kezén meg-megcsörrentek a láncok és könnyei sürün pergették le az arcán . . .

sürgösen letárgyalni és a kérvényeket lehetőleg már a holnapi ülés napirendjére kitzüni.

Tisza István: En röviden kijelentem, míg a legsürgősebb állami szükségletet képező kérdéseket mesterségesen akadályozzák . . . (Zaj az ellenzéken).

Gajári Géza: Lopják az ország idejét!

Bakonyi Samu: Szégyeljük magukat. Micsoda kifejezés ez. (Z.)

Elnök végre rendet teremt.

Tisza kijelenti, hogy a holnapi napon az ujonczjavaslat folytatódagos tárgyalását kéri. (Helyeslés).

A Körber-ügy.

Ugron Gábor személyes kérdésben szól. A miniszterelnök ur ha azt akarja, hogy a tanácskozások a maguk rendjében folyjanak, akkor feles bejelentésekkel ne terhelje a Házat. Ha a miniszterelnök ur oly hangot használ, s szenvedelmének kitörését nem fékezi, akkor haszatalanná válik a mi igyekezetünk is, hogy nyugalmunkat megőrizzük. Kell pedig, hogy egymás meggyőződésének tisztességét kétségbe ne vonjuk, mert különben mi is éles hangot használunk — és aztán ellenfelünkhöz, hívják bár Körbernek vagy Tiszának, nem megyünk az első vonattal, hogy tőle bocsánatot kérjünk.

Tisza István gróf: A képviselő ur szives volt megemlékezni arról, hogy én meglátogattam az osztrák miniszterelnököt . . . Igen egyszerűen megjegyzem, hogy mindhiába, az én természetem olyan, hogy az élet minden vonatkozásai között, ha valakivel kényes vagy kellemetlen dolgom van, szeretem azt az illetővel szemtől szembe megbeszélni. (Helyeslés a jobboldalon.) En mint Magyarország miniszterelnöke kell, hogy az osztrák miniszterelnökkel az ország érdekében szánt fontos közügyben tárgyaljak és egyenesen az ország érdeke ellen vétének, ha valami személyesen éles viselkedéssel ezt lehetetlenné teném. Arra vonatkozólag pedig, hogy az én magatartásom változott-e vagy nem, vagy hogy fog-e változni vagy nem, legyenek szivesek megvárni, hogy teszek-e valami olyat, ami azzal, amit tegnapelőtt mondtam, ellenkezik. (Zajos tetszés a jobboldalon.)

A Ház egyszerűen tudomásul veszi az elnöki bejelentéseket.

A Tisza-bank ügye.

Tisza István gróf személyes kérdésben szólal fel. A tegnapelőtti ülésen *Zboray* Miklós az iparbank ügyét hozta szóba. *Zboray* állításaival szemben konstatálja, hogy a banknál az államnak egy fillér vesztesége sem volt. Nem áll az sem, hogy ő a bank közgyűlésén mondott beszédében a veszteséget részvényenkint 8 forintra becsülte, nem felel meg a valóságnak, mert nem 8, hanem 88 forintról beszélt. Arról, hogy egy újságíró a bank meg akart vesztegetni, a szülő nem tudott semmit.

Lengyel Zoltán a házszabályokról szól, felolvassa a választ váró interpellálók jegyzékét, a miniszteri válaszokat sürgeti, különösen a választások érdekében szólott.

Az ujonczjavaslat.

Gabányi Miklós: Nem elég, hogy *Tisza* István miniszterelnök lett, de még az üléseket is meghosszabbították. Eonyi csapat az ország nem igen tud elviselni. (Zajos derűtség.) Az ujonczjavaslatról szólva felolvassa az összes deputációk névsorát és a beérkezett kérvényeket. 20 ember jelenlétében olvasott *Gabányi* mintegy másfél óráig, midőn *Jakabffy* alelnök figyelmeztette, hogy e kérvények nem tartoznak a tárgyhöz. *Gabányi* ezután az anekdotákkal próbált szerencsét.

Körber válasza Tiszának.

— Saját tudósítónktól. —

Az »előkelő idegen« megszólalt. Lehetetlen volt szó nélkül hagynia azt a lenéző gunyt, mely *Tisza* beszédjéből feléje sujtott — és ezt nem is tudta visszaverni. A jogi részben a válasz épp oly gyöngé. Hangoztatta a közös ügyekben a törvényhozások közös működésének kényszerét — a mi a törvény értelmének megint csak elcsavarása. Hangoztatta, hogy Magyarországot ő nem tekinti idegennek — ez megint az öszszbirodalom rég elriasztott kísértetének visszaidézése. A beszéd azt a benyomást teszi, mint a saját lyukában megfogott róka vergődése. Kapkod, de csak magának árt vele. Körber is előbb csak a felségjogokat mondta közösöknek, most már közös törvényhozásról és közös állampolgárságról is beszél — ily zagyva, ferde beszéd éppen elég volt arra, hogy felszólalását mindenütt *Tisza* gróf diadalának tekintsék.

Az osztrák birodalmi gyűlés gyűléséről következő tudósításunk szól:

Bécs, nov. 20. (Képviselőház.) *Dr. Gross*, *dr. Baernreither*, *dr. Derschatta*, *dr. Kathrein* és *dr. Lueger* interpellációt nyújtanak be a miniszterelnöknek a magyar miniszterelnök e hó 18-án mondott beszédét illetőleg.

A magyar képviselőház e hó 18-án tartott ülésén a magyar királyi miniszterelnök *Körber* dr. miniszterelnök 17-én tartott beszédének fejtegetéseire reagált és beszéde alakját, mint tartalmát tekintve Ausztriában méltó feltűnést kellett, hogy előidézzon. Ezen beszéd így hangzik: (Következik *Tisza* nyilatkozatának szövege.)

E beszédből kiviláglik, hogy a magyar miniszterelnök a magyar országgyűlés számára a korona felségjogaira vonatkozólag befolyást gyakorol, míg az ilyen befolyásolás az osztrák közjog szerint ki van zárva. Ha el is tekintünk a magyar miniszterelnök felfogásától, a melyet nem osztunk, kétséget még sem szenved, hogy ez alkalmas a közös hadsereg vezérletére, vezényletére és belszervezetére oly hatást gyakorolni, mely az osztrák országgyűlésnek épp ugy jogává, mint kötelességévé teszi ezt a hatást minden irányban fontolóra venni és ezt annál inkább, mert Ausztria a közös hadsereg költségeihez több mint kétharmad részben járul hozzá.

A magyar miniszterelnök azonban ez alkalommal olyan hangon szólott, mely már egymással idegenül szemben álló államok kormányai között is elidegenedést keltené, azonban ez esetben hallatlannak mondandó, mert az osztrák miniszterelnök kétségkívül feltétlenül udvarias hangon beszélt és a magyar miniszterelnök beszéde olyan kormányhoz szól, mely ugyanazon uralkodó alatt gyakorolja alkotmányos kötelességeit és a melylyel épp a jelen pillanatban mindkét állam érdekében a legfontosabb ügyek tárgyalandók. Alulírottak tehát azt kérdeik, milyen álláspontot foglal el a miniszterelnök ur gróf *Tisza* magyar miniszterelnök idézett nyilatkozataival szemben.

Körber dr. miniszterelnök ezen interpellációra fészült várakozás közt a következőket válaszolja:

Tisztelt Ház! Kötelességemnek tartom *dr. Gross*, *dr. Baernreither*, *Dr. Derschatta*, *Kathrein*, *Lueger* képviselők és társaik interpellációjára azonnal vála-

szolni. A midőn a t. Ház mu't ülésében — mint azt az országgyűlés minden ülészaka kezdetén tenni szoktam — a belpolitikai helyzetet vázoltam, természetesen a monarkia legégetőbb sürgősségi ügyét, a katonai kérdést is érintenem kellett és ki kellett fejtenem nézetemet ennek törvényes alapjára vonatkozólag. Ezen kérdés elkerülésében a t. Ház nemcsak hiányosnak tartotta volna fejtegetéseimet, hanem prerogatíváinak komoly elhanyagolását láthatta volna abban.

Bécs, nov. 20. Körber beszéde további folyamán kijelentette, hogy a múlt beszédben nem tett egyebet, mint a törvényt magyarázta és a mit ő akkor magyarázott, annak értelme az volt, hogy Magyarország közös ügyekben nem hozhat törvényt Ausztria hozzájárulása nélkül. Ezt mondtam és ez áll. Nálunk is vannak sovínisták mint Magyarországon, de az nem történt soha, hogy mi a szomszéd állam polgárait idegennek neveztük volna. Sajnos, hogy ez Magyarországon megtörtént, és az impulzus erre nézve a miniszterelnöki székéből elhangzott.

Nagyvárad a nemzeti követelésekért.

— A törvényhatóság felirata a képviselőházhoz. —

Az ország törvényhatóságainak tulajdonképpeni többsége lelkesedéssel csatlakozott ahoz az országos mozgalomhoz, amely a hadsereggel mai szervezettel szemben a nemzeti jogok kivívását czélozza.

Pár ezre tehető azon feliratok száma, amelyeket a városi és megyei törvényhatóságok, községek képviselő testületei, a függetlenségi, sőt sok helyről a szabadelvű pártok is, a képviselőházhoz intéztek.

A hazafias mozgalomban Nagyvárad városa is részt vett s dr. *Stocker* József indítványára elhatározta a város törvényhatósági bizottsága, hogy a nemzeti követelések tárgyában feliratot intéz a képviselőházhoz.

A közgyűlés határozata értelmében dr. *Istvánffy* István I. aljegyző készítette el a feliratot, amelyet tegnap küldtek el a képviselőház elnökségének.

A nagy gondtal, alapos tanulmányjal megfogalmazott hangulatos szép felirat szövege a következő:

Mélyen tisztelt képviselőház!

A közös védelemre szolgáló hadsereg kiegészítő részét képező magyar hadseregére vonatkozó nemzeti kívánalmak mielőbbi megvalósítása érdekében hozánk benyújtott indítványt valamint egyes törvényhatóságoknak ezen ügyben kelt és hozzánk megküldött átiratát a mai alantírott napon tartott rendes közgyűlésünkben tárgyalás alá vettük és ennek eredményéhez képest nézeteinket, megállapodásainkat és kérelmünket az alábbiakban van szerencsénk a mélyen tisztelt képviselőház elé terjeszteni:

Evezredes alkotmányunknak alaptételét képezi az, hogy Magyarország önálló, független, alkotmányos állam.

Az állam függetlenségét, önállóságát számos ma is érvényben álló alaptörvény biztosítja. Ezt tartalmazza az 1790—91 évi X. t. cz. a midőn kimondja, hogy Magyarország önálló, független, azaz semmi más népnél vagy országnak nincs alávetve, hanem tulajdon állami létével és alkotmánnyal bír.

Az ország területi épségét és független kormányzását a III-ik Károly király idejében hozott 1715 évi III. t. cz. biztosítja a következő rendelkezéseivel: az ország Karai és Ren-

dei felett a királyi felség másképp nem akar uralkodni és kormányozni, mint magának Magyarországnak eddig alkotott vagy jövőben országgyűlésileg megállapítandó saját törvényei szerint s hogy az ország Karai és Rendeit . . . eléggé biztosítja bárminek az országtól való elszakítása és a más tartományokéhoz hasonló kormányzás behozása ellen.

A közös érdeki viszonyok rendezéséről szóló 1867 évi XII. t. cz. Magyarországról mindenütt mint önálló, független alkotmányos állammól szól; kijelentvén egyszersmint, hogy egyrészt a Magyar korona országai együtt, másrészt a Felső és többi országai és tartományai egy tekintetesenek, mint két külön és teljesen egyenjogú fél.

Alkotmányunk alaptétele, hogy a főhatalmat a király és a nemzet együtt gyakorolják, hogy a főhatalomnak a forrása a nemzet, a mely annak gyakorlását a koronázás által a királyra ruházza.

A felségjogok tehát, a nemzeti jogból mint forrásból fakadnak.

A szent korona fogalmában egyesül a király és a nemzet a legbensőbb közjogi egységben és a magyar állam függetlensége, szuverenitása, a királyságnak átruházott hatalma, ebben jut kifejezésre.

1867. évben a pragmatica sanctióból folyó közös és együttes védelem biztosítása érdekében megalkotta a nemzet és királya a 1867. évi XII. t. czikket.

A közös érdekű viszonyról szóló ezen törvény 11. §-ában kimondatott, hogy a Felső és alacsonyabb rendű jogait képezi mindaz, a mi az egész hadseregnek és így a magyar hadseregnek is mint az összes hadsereg kiegészítő részének egységes vezérletére, vezérletére és belső szervezetére vonatkozik.

Sen ezen alaptörvény, sem más törvények nem tartalmazzák azt, hogy a nemzet a magyar hadsereg nyelve feletti rendelkezési jogáról lemondott avagy azt átruházta volna. Az pedig, hogy a nemzet a nyelvkérdésben rendelkezési joggal nem bírna, a fenebb érintett alkotmányos alaptételekből még csak nem is következtethető.

Hogy a magyar ezredekben magyar tisztet alkalmaztassanak, ezt is számos törvényünk rendel. Jelen esetben csak az 1792. évi IX. t. czikkre és az 1840. évi II. t. cz. re hivatkozunk. Ezen utóbbi törvény rendel, hogy a magyar sor- és véghegyi ezredekben a tisztet követezőképpen tábornagyok és stabilisok is születtek magyarok legyenek. Ezek ma is érvényben álló rendelkezések, ezeknek végrehajtását az országgyűlések folytonosan sürgették, azonban azok mindez ideig végrehajtva nem lettek. A magyar tiszteknek a magyar csapatokhoz való áthelyezését tartalmazza az 1868. évben kelt legfőbb elhatározás is.

Ezenkívül azon kívánalmakat, hogy a hadsereg magyarországi ezredeinek szolgálati és vezényleti, továbbá a katonai igazságszolgáltatásnak a nyelve, a magyarországi katonai tanintézeteknek pedig a tannyelve magyar legyen, hogy a magyar tisztet magyar csapatokhoz helyezzessenek át és a magyarországi csapatok hadkötelezettségüket az ország határain belül teljesítsék, az ország határain kívül lévők pedig ide vissza helyeztessenek, alkotmányosnak, törvényszerűnek, helyesnek, nemzetinek és hazafiasnak tartjuk.

A nyelv kérdésénél első feltétel szerintünk az, hogy a magyarországi katonai intézetek tannyelve magyar legyen. Ez fogja fokozatosan, de biztosan a hadsereget magyarrá tenni, a hadseregbe a magyar nemzeti szellemet bevinni.

Eppen a hadsereg harcalképességének az emelése érdekében tartjuk szükségesnek továbbá még, hogy a magyar hadseregnek minden tagja szolgálata lépése alkalmával a magyar király iránti hűségére és a magyar állam alkotmányára feleltessék s a magyar hadseregben a nemzeti jelleg kidomboríttassék.

Végül a magyar állam gazdasági érdekeinek az előmozdítása érdekében szükségesnek tartjuk, hogy a hadsereg magyar részeinek mindennemű szüksége Magyarországon állíttassék elő és szereztessék be.

Mind ezek alapján a mai napon hazafias

lelkedéssel egyhangulag hozott határozatunkban kimondtuk, miszerint óhajtanánk tartjuk, hogy

1. a közös védelemre szolgáló hadsereg magyarországi ezredeinek szolgálati és vezényleti nyelve fokozatosan magyarrá tétessék,

2. a katonai igazságszolgáltatás nyelve a magyarországi csapatoknál kizárólag magyar legyen,

3. a magyar honosságú tisztet Magyarországra a magyar csapatokhoz visszahelyeztessenek,

4. a magyarországi katonai intézetek tannyelve magyar legyen,

5. Hogy mindenki, a ki a magyar hadseregben szolgál, a magyar király iránti hűségére s a magyar állam alkotmányára szolgálata lépésekor feleltessék,

6. a magyarországi csapatok hadkötelezettségüket az ország határain belül teljesítsék, az ország határain kívül lévők — kivéve a megszállott tartományokat — ide vissza helyeztessenek,

7. a hadsereg magyar részének mindennemű szüksége Magyarországon állíttassék elő és szereztessék be,

8. hogy a közös védelemre szolgáló hadsereg magyar részeiben a nemzeti jelleg kidomboríttassék,

9. hogy mi de en kívánalmak alkotmányos uton valóttassanak meg.

Hazafias tisztelettel kérjük a mélyen tisztelt Képviselőházat, miszerint fenebb felsorolt kívánalmaink mielőbbi megvalósításáról — megfelelő törvény alkotása után gondoskodni megtöztassék.

Nagyvárad törvényhatósági joggal felruházott város törvényhatósági bizottságának 1903. évi október hó 29. napján és folytatva tartott közgyűléséből

a város közönsége nevében:

Rimler Károly,
polgármester.

A százezer koronás sikkasztó.

Kádár Kálmán belügyminiszteri igazgató végre töredelmesen bevallotta a 105.000 korona elsikkasztásának a történetét és meggyugodva kocsizott át két detektívvel az ügyesség börtönébe.

A Lipót-körut 13. számú házban pedig a kis hónapos szobában egy-kettőre házkutatást tartott Keszler Antal, a házigazda. Hát bizony csak kiderült, hogy Kádár igazgató roppant szegényesen, szűkösen élt. Három ruhája közül kettő ócska, régi, csaknem használhatatlan. A szekrényében ezeken a ruhákon kívül volt még egy-két turfnaptár, látcső, könyvfogadási szelvények és két igen érdekes lóversenyjeggy.

A vizsgálatból teljesen kialakul Kádár alakja. Ez a szerencsétlen ember két részből állott. Az egyik féle a szerencsétlen, nyomorgó dijak, a ki egy esztendő óta ingyen ebédelt, meg vacsorázott a menyasszonyánál, a másik fele pedig az elvakult lóversenyező, a ki ötven koronás helyekre járt és négy-ötezer koronát veszített egy életben.

Kádárnak határozottan nagy volt a pechje. Milliomos menyasszonya volt, a kit a napokban akart oltárhoz vezetni. Ha ez a dolga sikerül, akkor könnyen pótolhatta volna a százezer koronát és most tisztelt, becsült, dögzöld ember lehetne.

A menyasszonyt leánynevén Stranzky Paulának hívják és egy milliomos orosz gyárosnak, Srödernek az özvegye. Az asszony egy esztendő előtt ismerte meg Kádárt, a ki azóta mindeunapos vendég lett Schröderné Török-utca 6. szám alatti lakásán. Kádár annyira megvont magától minden krajczárt, hogy egy év óta itt ebédelt és itt vacsorázott az özvegy-nél, sőt gyakran apróbb pénzkölcsönökre is igénybe vette.

Az utóbbi időben azonban meghidegült közöttük a viszony. Az özvegy megtudta, hogy a vőlegénye erősen játszik a lóversenyen, sőt egy bookmakkernek hatezer forinttal adósa is. Figyelmeztette tehát, hogy hagyjon fel ezzel a passziójával, különben nem lesz a felesége. Kádár meg is ígért mindent, vasárnap azonban feldult arczczal lépett be Schrödernéhez:

— Ha nem adsz ötvenezer forintot, végem van!

Azt nem akarta megmondani, hogy mire kell a pénz és mikor az özvegy megtagadta a kölcsönt, elrohant. Ejjeli tizenkét óra volt akkor és az igazgató — daczára, hogy tudta, hogy utoljára volt a házban — adós maradt a kapupénzzel. A százezer koronás sikkasztónak nem volt husz fillérje.

UJDONSAGOK.

* **A vízvezeték kibővítése.** A vízvezeték kibővítését már évek óta kérik azok a lakosok, akik azon utcákon laknak, ahol nincs lefektetve a vízvezetési cső. Nagyváradi város közgyűlése elhatározta, hogy 150,000 korona költséggel kibővíteti a vízvezetési csőhálózatot az egész város területére, hogy a lakosság azon része is részesüljön a vízvezeték előnyeiben, akik eddig ezt nélkülözték. A városi főmérnök előterjesztést tett a városi tanácshoz, amelyben kéri, hogy a kibővítés munkálataira sürgősen írja ki a város a pályázatot.

* **Ünnep a románoknál.** A gör. katolikus egyház ma, szombaton ünnepet ült *Mihály* főannyal napja alkalmából. A templomokban ünnepélyes szent misék és predikációk lesznek a szokott időben.

* **A villamos művek munkásainak igazolványai.** A vízvezeték bevezetések sok háziurnak és lakónak okozott kellemetlenséget, kárt egyesek visszaélései, kik vízvezeték szerelőikül adva ki magukat, beállítottak egyes házakhoz a vízvezetési szerelést eszközölni vagy a vezeték javítani, s mikor az illető munkást felügyelet nélkül hagyták, a mi csak elemelhető volt rézcsp és más efféle, észrevétlenül elvitte. Hogy most a villamos világítás bevezetésénél ily kellemetlenségek, visszaélések kikerültessenek s hogy a lakosság a nála megjelenő villamos műveknél illetve világításnál alkalmazott szerelőmunkásokat kétkedve ne fogadja, *Gerő Armin* rendőrkapitány ezen munkásokat arczképes igazolványokkal látta el. A nagy közönség igen helyesen fog eljárni és saját érdekeit óvja meg, ha a lakásában villamos szerelési vagy hasonló munkát végeztetve megjelenő egyénéktől az igazolvány felmutatását követeli.

* **A győri árvák pénzének sikkasztója.** Győr vármegye közigazgatási bizottsága *Laszberg* Rudolf gróf főispán elnöklété alatt tegnap tartott rendkívüli ülésén tette meg a formai intézkedéseket *Grabler* Jenő sikkasztásának megtérítése ügyében. *Grabler* tudvalevőleg 60,000 korona elsikkasztását ismerte be, az árvaházi számadásoknak visszamenőleg még folyó vizsgálata eddig 19,983 korona 75 fillér elsikkasztását állapította meg. *Goda Béla* alispán bemutatatta a belügyminiszterium rendeletét, mely részletesen előírja a további vizsgálat módját. A vizsgálat során a sikkasztott összeggel érdekelt feleket is ki fognak hallgatni. Végül arra hívja fel az alispánt, hogy a további vizsgálatban olyanok vegyenek részt, akik a pénztárkezelésben alkalmazva nem voltak. — *Laszberg* Rudolf gróf főispán felvilágosításul előadta, hogy még *Gyapay Dénes* alispánja alatt készült a gyámpénztári kezelési szabályzat az összes győri pénzügyi és

könyvvezetési szakértők bevonásával tartott tanácskozásokon. Az akkor behozott fizetési lapokon gondoskodtak arról, hogy visszaélés ne történhessen, ha történt, az mulasztásból lehetett. A vizsgálat megállapította, hogy *Grabler* tüzelmeit 1891-ben kezdte meg, de még 1903-ban is sikkasztott — *Goda Béla* alispán figyelmeztette a bizottságot, hogy vagyoni felelősséggel érdekelve lehetnek a bizottságnak úgy az elnöke, mint helyettes elnöke. *Fischer* Sándor dr. orsz. képviselő kijelentette, hogy tartozik az alispánnak azzal az elismeréssel, hogy meggyőződése szerint az alispán mindent elkövetett a világosság és a vármegye érdekében. Érdekeltségi akadály nincs, mert a bizottság elnöke csak rövid ideig volt inkriminált időben alispán, erre az időre helyettesíti az elnökségben az alispán, a többi esetekben érdektelenül vezeti a fegyelmi választmány ülését a főispán. A bizottság azonban magát ez ügyben érdekeltnek látta, saját illetékességét nem állapította meg és a belügyminiszteriumtól egy külön bizottság delegálását kérte.

* **Csak nyolc hónapot késett.** Nagy port vert fel ez év elején Nagyváradon egy szegény nevelőnő gyanús körülmények között történt halála. Az ügy a lapokban, sőt a közgyűlésen is szóba került. A nagyváradai szociálisták népgyűlést akartak ez ügyben tartani, de a rendőrkapitány a gyűlést nem engedélyezte. A szociálisták a főkapitány határozatát megfelelőbezték a belügyminiszterhez. A dologozóta már feledésbe is ment. Tegnap a belügyminiszter azzal küldte vissza az iratokat, hogy a főkapitány intézkedését helybenhagyja, annál is inkább, mert most már tárgyaltalan volna a népgyűlés megtartása.

* **Eltűnt magyar nadrágok.** *Steinberger* Dávidné piaci árus tegnap reggel három nagy ládával ment ki a Nagypiaczterre a vásárra, a hol azonban újonnan készült, leginkább ruházati cikkeket is lehet találni. A ládák mindegyike vadonatúj magyar nadrágokkal, kabátokkal, kalpagokkal volt megrakva. Azonban *Steinberger* né az egyik ládát feledékenységéből nem zárta le lakattal. Ezt észrevette egy eddig még ismeretlen a vásárrban kódorgó szemfűlés vásári tolvaj s a ládából, mikor a tulajdonosa nem örködött kellőleg portékáira, harmincz darab fekete zsinóros magyar nadrágot elemelt s azzal elinalt. Károsult panaszára a nyomozást a rendőrség megindította.

* **A jövő évi választók névjegyzéke.** Nagyváradi város bíráló választmánya hétfőn, november 23-án délután 3 órakor ülést tart, amelyen a jövő évi választók névjegyzékét tárgyalják.

* **Esküvő.** *Garay* Géza számtiszt, a városi tisztikar derék fiatal tisztviselője ma, szombaton, november 21-én délelőt fél 10 órakor tartja esküvőjét *Tarján* Ferencz vasuti tisztviselő kedves, szép leányával, *Tarján* Mariskával. Az esküvő a premontrai rend templomában megy végbe.

* **Kirabolták a gyorsvonaton.** *Adler* Jenő berettyó-újfalusi téglagyáros tegnapelőtt felült a gyorsvonatra, amely Budapest felé tartott. Egy I. osztályú kupéba szállt, ahol mindössze egy ur volt. Magas, karsu, barna képű uri ember volt ez. Arczán himlőhelyek látszottak, bajusza és szakálla le volt borotválva. Különbösen nagyon elegánsan volt öltözve. A mikor a kalauz beszólt a kupéba a téglagyáros jegyéért, akkor a borotvált képű idegen, akit különben színésznek néztek, ezt kérde:

— Messze vagyunk még Budapesttől?

— Még elég messze. Estére, tíz előtt érkezünk oda!

— Az még sok idő! — Szólt és nagyot ásított.

— Almos vagyok! — és ezzel még egynehányszor ásítva, lehunyta szemét.

Adler pedig egyszerre azon vette észre magát, hogy ő is ásít. Addig ásított, amíg ő

is behunyta szemét és elaludt. Jó izden alhatott, mert mire felébresztette a kalauz, már Budapesten voltak. *Adler* kinyitotta szemét és kereste utitársát, de az eltűnt. Eltűnt azonban vele együtt krokodil bőru táskája, amelyben 4500 korona készpénz és értékpapír volt. Volt benne 19 drb 20 koronás bankjegy, egy száz-as bankó, egy 2000 koronás köllelél és egy 2000 koronás váltó. A táskát senki más el nem lophatta, mint az utitárs, aki a főváros előtt valami állomáson lezállt. *Adler* azonnal a főkapitányságra sietett, ahol feljelentést tett az ismeretlen utazó tolvaj ellen.

* **A cipész munkások sztrájkja.** A napok óta tartó cipész-sztrájk megszüntetése és a munkaadók és munkások közötti béke helyreállítása végett tegnap délelőt *Gerő* Armin rendőrkapitány hivatalos helyiségében értekezetre gyűltek össze Csák György, Nagy Lajos, Weinberger Lajos, Schönberg László és Glanzmann Elias mesterek, Megyeri Sándor, Biró Ferencz és Kátyás Lajos segédek, mint a sztrájkban álló munkások küldöttei. A munkaadók újabb memorandumban foglalták össze engedményeket, ugyszintén a munkások is átdolgozták követeléseiket. Azonban az értekezlet nem járt eredménnyel, az egyes pontozatok közt levő eltéréseket nem tudták kiegyenlíteni. Délután azonban a bérmozgalomban fordulat állott be. Egyik munkaadó *Weinberger* Lajos magáévátette a munkások által felállított pontozatot s aláírta az egyezményt, melybe a munkások minden tíz pontban összeállított követelése bele lett foglalva. A *Gerő* előtt megkötött egyezményt a munkások küldöttei is aláírták így *Weinberger* munkásai ma munkába állanak. Az egyezményt *Mendelényi* Béla fogalmazónál a többi érdekelt munkaadó megtekintheti s ott alá is írhatja.

* **Az ügyvédi kamarából.** A nagyváradai ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr. *Csordás* János ügyvéd belényesi lakos *Belényes*, dr. *Rowin* György ügyvéd, nagyszalontai lakos Nagyszalonta székhelyiül az ügyvédek névjegyzékébe folytatólag felvétetett.

* **Hajza anarkisták után.** *Coppa* Julián milánói cipész és *Milani* Angelo Antonio gyárimunkás, kik veszedelmes anarkisták hírében állanak a német hatóságok kutasították. Az anarkisták Magyarország felé vették útjukat. A belügyminiszter körrendeletet küldött az összes közigazgatási hatóságokhoz, melyben az anarkisták letartóztatását rendelte el. — A csendőrség országsszerte nyomozott az anarkisták után, de őket máig kézre keríteni nem tudta.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR:

Szombat: A Vasgyáros. Verő Janka fellépte.

Vasárnap: d. u. Drótostót. Este: Liliom Klári, új népszínmű itt először.

A zsába. *Henrique* és *Daval* kaczagató bohózata a kellemetlen idő daczára is elég szép számú közönséget gyűjtött a színházba. Az előadás megmaradt azon a színvonalon, melyen tavaly volt. Új szereplő mindössze *K. Kápolnay* Juliska, a kinek bevonását vigjátékokba nagyon helyeseljük, mert így hanghordozása természetességében sokat fog nyerni, szép tehetsége pedig itt is sikert biztosít részére. A többi szerep *Tóth Elek*, *Benkő* Jolán, *Krasznay* Andor, *E. Kovács* Mariska, *Bognár* János, *László* Irén, *Deési* Alfréd és *Bérczi* kezében volt; mind kiváló erőt a társulatnak, kiktől a sikeres előadást joggal várjuk s meg is kapjuk.

Vasgyáros Ma egy sokat ígérő, fejlődő tehetség mutatkozik be a Szigligeti-színházban. **Verő Janka**, a Vígyszínház végzett növendéke lép föl **Ohnet** György Vasgyárosnak Clair szerepében. A vasgyárost Keszler személyesíti. **László Irén** pedig, aki Clair szerepében a múlt szezonban nagy sikert aratott, most a másik fő nő szerepet játsza. A többi szerepek Somogyiné, Berlányi, Tóth, Dési és Krasznai között oszlanak meg.

Erzsébet elégia. Ilyen címet visel **Várad** Aladár talentumos zeneitanár egyik zeneműve, melyet ma a **Vasgyáros** első és második felvonása között a szerző dirigálása mellett mint »Intermezzót« fog előadni a színház zenetára.

Drótostót. Vasárnap d. u. Lehár Ferencz operettje a Drótostót kerül színre a fő női szerepben Parlachy Kornéliával. A többi szereplők a régi maradtak.

Liliom Klári, Dóczy József új népszínműve vasárnap este kerül színre először Nagyváradon. E kitűnő népszínmű, melynek zenéjét is **Dóczy** írta, b-j rta a vidék első rangú színpadjait. A főszerepeet K. Kápolnay Juliska, Parlachy, Heller, Benkő, T. Pogány, Horváth Békffy, Keszler, Bérczi, Tóth E. s. b. játsszák.

Verő Janka fellépte.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 51. Bérletszám 50. (páros.)

Ma, szombaton 1903 november 21-én:

A vasgyáros.

Színmű.

S Z E M É L Y E K.

Beaulieu marpuisné	— — —	Somogyiné
Claire, leánya	— — —	Verő Janka
Octave, fia	— — —	Szőke
Bligny, herceg	— — —	Tóth Elek
Préfont, báró	— — —	Deésy Alfréd
Sophie, neje	— — —	Agnelly Irén
Derblay Philippe	— — —	Keszler Ede
Susanne, huga	— — —	Berlányi Vanda
Monlinet, gazdag gyáros	— — —	Krasznay
Athoneis, leánya	— — —	László Irén
Bachelin, jegyző	— — —	Bognár

HELYTARAK: Nagypály 14 koron. Földszinti és első emeleti páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zsölye 3 kor. Korszék 2 k r. 40 fill. Támlásszék, 2 kor. Erkélyülés 1-ső sor 1 kor. 20 fill. Közép 2-ik sor 1 kor. Erkélyülés oldal 2-ik sor 80 fill. II. emeleti zártzék 60 fill. Földszinti állóhely 1 kor. Diák és katonajegy a földszintre 60 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy színlap 20 fill.

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárváltás 7 órakor.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3. óráig előre válthatók.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap, vasárnap november 22-én

Délután 3 órakor fél helyárral:

Drótostót.

Operette.

Este 7¹/₂ órakor rendes helyárral:

Liliom Klári.

Színmű.

Körber válasza Tisza István grófnak.

— Éjjeli táviratunk. —

Bécs, nov. 20.

Az osztrák miniszterelnök a Tisza beszédére vonatkozó interpellációra a következőket válaszolta:

A magyar királyi miniszterelnök hangsúlyozta a magyar országgyűlés azon

jogát, hogy a kiegyezési törvényeket a koronával egyetértően, önállóan módosíthatja. Neki is meg kellett engednie azt, hogy elmondja; ilyen módosításoknak gyakorlati érvénye nincs, amíg azt törvényes uton Ausztriában is el nem határozzák. Tehát — legalább az utóbbi napokban — amidőn a magyar országgyűlés eseményei iránt kötelességszerűen érdeklődni kellett, nagy volt az iránti érdeklődése, hogy a magyar királyságban mit neveznek alkotmány-nak és magyar közjognak, ha ugyanerről már előbb nem volt némi tudomása. Sem ő, sem pedig más osztrák ember nem elég nagy sovíniszta, hogy ily nagy fontosságú ügyben, mint a katonai kérdések, csupán egy formulával megelégedjen. Csak a dolog lényegéhez tartottam magamat, amely abban áll, hogy a kiegyezési törvények tartalma mindkét részről addig kötelezőnek marad, amíg mindkét részen törvényes uton meg nem változtatják. (Elénk helyeslés.)

E megingathatlan ámbár, meglehetősen polgáriának tetsző meggyőződéséhez ragaszkodom és utalok arra, hogy a magyar kormány feje egy önálló államterület miniszterelnöke, midőn teóriáját felállította éppen úgy mint én a magyar osztrák kiegyezési törvényekre hivatkozott, mert ez a legyőzhetetlen akadály az, a mely a monarchia fennállására utjában áll minden egyoldalú törekvésnek. Valóban áll az, hogy a monarchia érdekében gyakran fájdalommal engedünk Magyarországnak a végső határokig. (Tul sokat engedünk! Menjen Magyarországra! Komizság! Csak perczek mulva folytathatja beszédét.)

A monarchia érdekében engedünk a végső határokig, de azt a jogunkat, hogy megmagyarazzuk és bebizonyítsuk a mi jogainkat, nem engedhetjük elvitatni. Egyáltalán sohase fogjuk az osztákokat kiszolgáltatni és ép oly kevéssé nem hagyjuk jogainkat becsmérlni. E helyet az állam nevében bizták rám s ezt védenem kell mint hű katonának zászlója becsületét. Ha — amitől az Isten mentse — e monarchián belül az idegen szó érvényesülne, emlékeztetnünk kell arra, hogy a magyar kir. miniszterelnök volt az, aki az elsőt kimondta. (Zajos tetszés. A csehek fütyülnek, zaj.)

Tisza István gr. a ház holnapi ülésén ismét válaszolni fog az osztrák miniszterelnök válaszára. Tisza ebben a válaszban különösen azt kifogásolja, hogy Körber osztrák-magyar kiegyezést emlegetett

TÁVIRATOK.

A függetlenségi obstrukciós vacsorája.

Budapest, nov. 20. (Saj. tud. táv.) A függetlenségi párt harcias tagjai a *Fehér ló* szállóban obstrukciós vacsorát rendeztek. A vacsorán 44-en jelentek meg. **Nessi Pál** üdvözölte a megjelenteket s örömet fejezte ki a felett, hogy mikor a hazáról van szó, ledőlnek a pártfalak. Ez mutatja, hogy a nemzet veszélyben van, s minden magyar em-

bernek kötelessége tovább harcolni. Utánna **Kaas** Ivor beszélt. Egyértelműen **Nessi Pállal** a harcz folytatásáról beszélt s a függetlenségi párt alelnökéért üriti poharát. **Olay** Lajos **Kaas** Ivort és **Zboray** Aladárt mint a néppárt jelenlevő tagjait élteti. Majd ismét **Kaas** Ivor beszélt s mély fájdalommal látja, hogy **Kossuth** Lajos fia nincs jelen, de hiszi, hogy elsimulnak a párt és **Kossuth** Ferencz között az ellentétek. Végre **Ugron** Gábor mondott viharos tetszés között szárnyaló tószót.

A Józsefvárosi képviseléválasztás.

Budapest, nov. 20. (Saj. tud. táv.) Este 8 órakor véget ért a szavazás s **Berzeviczy** Albertet 943 szótöbbséggel megválasztották.

NYILTTÉR.

Tudomásul!

A mai napon a «Nagyvárad» hirlapkiadó részvénytársasági elnök urnak beadtam az igazgató tagságomról való lemondásomat *üzlettársam kívánságára*.

Egyben kijelentem becsületszóra, hogy a »Nagyvárad« átalakulását nem én indítványoztam. Tanuim reá a többi igazgató urak, valamint ngs. köröstarjáni **Hoványi Géza** ur.

Kívánok békés munkában élni tovább is mint eddig. Célom öreg napjaimra nem ellenségeket, hanem csakis barátokat szerezni.

504

Kiss Dávid.

REGÉNY CSARNOK.

A tenger alatt.

— Kalandos regény. —

2.

(Megjelent a Strand Magazine 1902. évfolyamában.)

Írta: Max Pemberton.

En azonban már rá se figyeltem, hanem ismét a partot vizsgáltam messzelátómmal. A kis sziget-csoport egy tömegben rajzolódott le az üveges tenger sima lapján. Dél felé hosszban nyúl el a meredek part, északra pedig szűrkén tornyosult az égbe egy hatalmas sziklatömeg. A nap éppen nyugovóban volt a hátam mögött és tűzvörös tányérjából narancsszínű fénykévek áradtak szét a tengeren, mely egyre sötétedett. . . . Sohasem felejttem el azt a lázas izgatottságot, mely akkor megszállt; amott, azon a szigeten lakott **Belienden** Ruhs a holnapi napon megtudom, hogy mi történt vele. Ezért, csakis ezért jöttem idáig Angliából.

Eközben **mr Jacob**, az első hadnagyom, aki mindig óvatos és előrelátó volt, odajött hozzám és így szól:

— Tíz percz mulva sötét lesz és nekem nem tetszik az a rév, amely felé tartunk. Jobb lesz, uram, ha ezirkálunk reggelig. A szirtnek nem tűrnek ki az utunkból, még ha a lady dolgában járunk is.

— **Izsa** vau, **mr Jacob**, — feleltem elmosolyodva, mert a hadnagyom igen okos és szellemes ficzko volt. — Nem bánom: hagyjuk hát holnapra a partszállást **Ámbár** itt van **Bligh Péter**, aki bizonyára jobb szeretné, ha már ma este horgonyt vetnénk s az éjszakát elidőgálható valamelyik koreszmában. . . . **Igaz-e Péter?**

— Igaz, kapitány — felelte a kormányos őszintén; — de holnap is nap van s ma éjszakra már csak a mr Jacob véleményéhez csatlakozom.

A hadnagy épen felelni akart, mikor hirtelen forgó világosság gyúlt ki a parton, egyenesen a szirtek mögött... Minden szem egyszerre afelé a világosság felé fordult s a következő perczben valamennyien megdöbbenve néztünk össze.

— No, ez szép világító-torony! — jegyezte meg a hadnagy halkán. — Az a hajó, amelyik utána igazodik, fél óra alatt a szirtek közé kerül s akkor vége!

Lent, a hajó elején, összeverődött néhány matróz és halkán beszélgetett. Ezek a babonás, műveletlen emberek nem bírták levenni szemüket a forgó fényről s a maguktartásán láttam, hogy az aggóbb félelem lassankint belopódzik a szívükbe.

— Legények! — kiáltottam föl hirtelen — ma éjszakra még kint maradunk a tengeren, de mivel partot láttunk, száz fontot osztok szét köztetek... Es ha úgy viselitek magatokat, mint eddig, másik száz fontot kaptok, mihelyt a southampton világító-tornyot megpillantjuk... Most pedig menjetek egyenkint az inasomhoz: mindegyik kap egy pohár grogot és éljen a „Dél Csillaga“

Háromszoros hurráh felelt erre a rövid kis beszédre, amelyre még ma is büszke vagyok, mert soha az Angol Alsó-Házban nem hangzott el beszéd, melyet oly osztatlan tetszéssel fogadtak volna, mint ezt...

Most megparancsoltam, hogy egész éjszaka holt gözzel czirkáljanak föl s alá a sziget előtt; aztán ideje levén, hogy beszámoljak szándékaimról a tisztjeimnek, lehívtam a szobámba első hadnagyomat, Bligh Pétert, aki második hadnagy és kormányos-mester volt, a hidon pedig ott hagytam Dollyt, akit vitorlamesternek tettem meg, — noha a gözűsön vitorla se volt, — de a ficzkó megérdemelte ezt a kitüntetést, mert kadétsuhancz léte, fölér akárhányn vón tengeri medvével.

Mihelyt Joe, az inason, fölrakta az asztalra az italt és a poharat, még az első kocintás előtt így kezdtem:

— Meg akarom mondani önöknek, uraim, mi ezéiből hoztam ide önöket a Ken-szigetre s aztán meg kell mondanom azt is, hogy mikor és hogyan öhajtok hazamenni Angliába

Bligh Péter idegesen babrált a sapkájával, mr Jacob pedig, aki mindjárt szemüveget használ, mihelyt szobában volt, gondosan törülgette a pápaszemét. Mind a ketten hallgattak, én pedig így folytattam:

— Először is meg kell köszönnöm, hogy sohasem zaklattak a kíváncsiságukkal. De most nyíltan kell beszélőnem, s hogy szarvánál fogjam a bikát, megmondom, hogy azért jöttünk ide, mert az asszonyom, Bellenden Ruth, megkért erre.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Marha ártáblázat 1903. nov. 17-ről.
 1 pár I-ső rendű jármos ökör 600—700 kor.
 1 pár II-od rendű jármos ökör 500—600 k.
 1 pár III-ad rendű jármos ökör 250—480 k.
 1 drb fejős tehén 120—240 k. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 160—340 k. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 120—200 k. 1 drb veres borjú 26—54 k. 1 drb fél éves borjú 44—72 k. 1 drb egy éves borjú 52—76 k. 1 drb két éves borjú 70—176 k. 1 drb hízott sertés 100 kgr.-ként 110—114 k. 1 pár fél éves sertés 34—48 k. 1 pár egy éves sertés 54—112 k. 1 pár két éves sertés 114—176 k. 1 drb igás ló 140—260 k. 1 pár ökörbőr 40—50 k. 1 pár tehénbőr 26—34 k. 1 pár borjubőr 10—20 k. 1 pár lóbőr 10—20 k.

Értéktőzsdé

	Budapest, nov. 20.
Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzalog	585.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

	Budapest, nov. 20.
Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1903. nov. 20-án.

Magyar aranyjárdék 4%	118.50
Magyar koronajárdék	98.40
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 1/2%	—
Magyarvasuti kölesön ezüstben 2 1/2%	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldtehermentési kötvény	97.75
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölesön	211.—
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölesön	165.—
Osztrák járdék papirban	100.10
Osztrák járdék papirban	100.40
Osztrák járdék aranyban	119.25
Osztrák korona járdék	99.75
Osztrák államsorsjegyek	156.—
Osztrák magyar bank részvény	16.20
Magyar hitelbankrészvény	741.50
Osztrák hitelintézet részvény	666.50
Párisi vista	19.05
29 frankos arany (Napoleon'dor)	117.12
Németbirodalmi márka	239.47
Londoni vista	95.17
20 márkás arany	28.44

A szorokoztatást felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

SZŐLŐLUGAST

ültessünk minden ház mellé kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó természetű) mert nagyobb része ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkitünőbb muskatály és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legcsekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekbbségre alkalmas, anélkül, hogy legkevésbébb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a legáladosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vonatkozó, színes fénynyomatu katalogus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja.

482

C z i m :

Érmelléki első szőlőoltványtelep Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

A t. gazdaközönség figyelmébe!

Tisztelettel hozzuk tudomásra, hogy hazai

gácsi pokrócz-gyártmányaink

egyedüli eladásával Biharvármegye számára

Spitzer Testvérek

nagyvárad kerkeskedő cég van megbizva.

Midőn a t. gazdaközönség figyelmét e páratlan jó tartósságu hazai pokróczra felhívjuk, figyelmeztetni bátorokodunk, hogy

a valódi gácsi-pokrócz

másnál, minf nevezett cégnél Biharvármegyében nem kapható és kérjük rendeléseivel közvetlen a Spitzer-cézhöz fordulni, ha megbízható, jó tartósságu pokróczokat akar beszerezni.

Az árak ugyanoly olcsók, mint budapesti főraktárunkban.

Gács, 1903 november hó.

Tisztelettel:

493.

Gácsi gyapjuszövet és posztógyár.

Lópokróczok rendkívül nagy választékban 1 forinttól kezdve.

COAKS,

tartós fűtésre legalkalmasabb és legjutányosabb tüzelő anyag,

Meidlinger és egyéb töltőkályhák fűtésére legjobb a gáz-coaks mert a sulyosabb és ezáltal drágább mile coaks (Meiler coaks) sokkal nehezebben gyul meg.

A coaks ára nálunk 2 frt métermázsánként.

Ha 250 kilós részletekben rendeltetik meg a coaks, akkor métermázsánként 14 kr. fuvardíjért házhoz szállítjuk a város belterületén.

Gázfogyasztóinknak kedvezményt nyújtunk a coaks vásárlásánál, a mennyiben, ha egyszerre legalább 250 kilót rendelnek meg, akkor nekik fuvarbért nem számítunk.

Nagyvárad, 1903 november hó.

Nagyvárad légszeszgyár:

A z i g a z g a t ó s á g.

500.

Magyar gyártmány!

Honi ipar!

„EMKE” padlófénymáz.

A közeledő idény alkalmával van szerencsém a t. közönségnek szives figyelmét felhívni saját gyártmányu »EMKE« padló és parkette fénymázamra, mely gyors száradása, szép fénye és tartóssága által az összes eddigi gyártmányokat felülmúlja.

Mindenki, aki ezen »EMKE« fénymázakat használja, nemcsak egy honi iparág fejlődését mozdítja elő, hanem hazafias és közművelődési célokat is szolgál. A gyárat az »EMKE« rendszeresen ellenőrzi.

„Emke” padló fényezőmáz	1 kgros üvegekben v. dobozokban	2	kor. — fill.
„Emke” parkette fénymáz	1	2	> 80 >
„Linoleum”	1	1	> 40 >

Szives megbízásait kérve, vagyok
397.

kiváló tisztelettel:

BERKES BERTALAN.

Fő-üzlet: Zoldfa-utca. Telefon szám 180.
Vidéki telefon összeköttetés.

Fők-üzlet Feszték különlegességek raktára. Fő-utca.
„Bazar”-épület. Telefon sz. 393.

Mezey Sándor, Szt. László-tér „Sas”-szálloda alatt. Uri, női divat és fehérneműraktára.

Ajánlja a n. é. közönség figyelmébe kizárólag legjobb minőségű árukkal felszerelt raktárát.

Uruk részére: Kalapok, fehérneműek mérték szerint a legjobb kivitelben. Keztyűk, harisnyák, meleg gyapju alsó ruházatok. Különlegességek nyakkendőknél, gallérok s minden idetartozó cikkek.

Hölgyek részére: Juponok, Blousok, pongyolák, fűzők, harisnyaneműek, keztyűk s mindennemű ruházati idény és pipere cikkek, a legválogatottabb kivitelben,

gyermekruha ujdonságok.

Meleg alsó ruházatok gyermekek részére.

Vidéki rendelések lelkiismeretesen eszközöltetnek. Kivánatra választék küldetik.

Mezey Sándor,

Szt. László-tér „Sas”-szálloda alatt.

414

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczka-utca 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.